

Вѣстникътъ излиза дваждъ: на 1 и 20 а притурката, — еднѣждъ: на 10 число всѣки мѣсецъ
ДИРЕКТОРКА: ТЕОДОРА Г. ЦОЕВА.

Съдържание.

Една дума върху възпитанието на синоветъ ни — Издвѣжката на една грозна мома. — Еволюцията на феминизма — Да ни се възвръщатъ назадъ. — Книги и списания. — Корреспонденция. — Обявления.

Една дума върху възпитанието на синоветъ ни.

Обикновено, въ педагогическитѣ разисквания, относящи се до семейството, а не до училището, говори се за възпитанието въобще, безъ да се взима прѣдъ видъ разликата на половетъ — нѣщо, което, въ тоя толкова занемаренъ въпросъ, може да поведе къмъ заблуждение, че употребявания въ бащиния домъ принципъ не прави никаква разлика помежду момчетата и момичетата, а се труди само да направи отъ дѣтето човѣкъ. Обаче, за зла честъ, работата не е тъй, а създаваната отъ различнитѣ на бащата и майката грижи, споредъ пола на дѣтето разлика се продължава, за съжаление, и въ учреждения-

та на народното просвѣщение. По едно мълчаливо съглашение, прието е, щото на майката принадлежи по право да управлява наивното и скромното момиченце, а на бащата се палага да се погрижи за здравето си момче. Безсѣмийно кръстницата природа е обиспала моминската люлка съ скромностъ и сладостъ, а момченската съ сила и суровостъ, за да се вземе то въ внимание прѣзъ възпитанието на дѣцата.

Бозайничето, бебенцето, което едва се държи на краката си, е, твърдѣ естествено, повѣрено исклучително на майчинитѣ грижи; нѣ, щомъ то почне да изявява нѣкаква индивидуалностъ и щомъ страстѣта на свиркитѣ, камшицитѣ, дървенитѣ конѣ, куршуменитѣ солдати почва да надува малкото му мѣжско сърдце, еманципацията на майчината прѣстилка е вече на свършване и ще се изяви въ нѣкои дадени случаи.

«Хайде, недѣй плажа така, ти не си момиче я!» Или пъкъ: «Ела, Стоенчо, при татя, позво-

лявамъ ти да си наредишъ солдатитѣ при мене; сестра ти Еленка е момиче: тя не разбира нищо отъ война и отъ солдати!» А момчето, поласкано и утѣшено вече, повтаря съ своя малѣкъ и поваленъ езигѣ, за който *рѣтата* и *летата* сѣ още неизговорили или прѣправени: «Ленка не *лазбила* нищо отъ война, Стоенчо обича *солдати*». А бащата мига съ око, въздържайки една усмивка, отиравена на по възрѣстното си момиче, което сѣдеше при масата, работи твърдѣ прилежно надъ една прѣстилица за Стоенча. Едно индиферентно или търпеливо подигане на рамената е отговорътъ на младата работница, защото тия разсѣждавания на ѣж очудватъ вече, а, подиръ всичко, достатъчно е за неѣ да се очисти масата отъ играцата на братенцето ѣ.

Когато Стоенчо станѣ на три години, завеждатъ го на забавачницата. Тука му е по-приятно всрѣдъ единъ кръгъ другари и тука се тѣй повече весели, отколкото въ къщи, гдѣто кака Еленка е често нетърпелива и гдѣто трѣбва да се мълчи, когато мама има мигренѣ. Подиръ малко, обаче, врѣме се вмѣкватъ въ дѣтинскитѣ главни на Стоенчевитѣ другари, па и въ самата Стоенчева глава нѣкои идеи, които огорчаватъ дѣтинското щастие на нашия герой. «Ти отивашъ на училище съ момчетата заедно, а! ти сѣдашъ на сѣщия чинъ съ момчетата, е?» казватъ му; а пѣкъ тогава нашъ Стоенчо зема да размишля, че момчетата сѣ нѣщо друго, неже ли той, нѣщо прѣзрително или глупаво. Той почва да се срами за нѣкои отъ другаркитѣ си, за приятелството си съ Марийка или Пенка, които си раздѣлятъ съ него твърдѣ фамилиарно ѣдението, та сѣнува вече да прѣкъсне тия сношения и да постѣпи въ по-горно училище, гдѣто ходѣтъ само момчета.

Послѣ настѣпва вече врѣмето, когато латинистътъ, бѣдѣщия докторъ или бѣдѣщия инженеръ се чувствува, ако не за човѣкъ, то поне за момѣкъ.

Кака Еленка не може вече да му се наложи, въпрѣки дългата ѣ коса и дългитѣ ѣ рокли. Тя не знае латински; а колкото за аритметическитѣ задачи, тя отдавна вече не може нищо да му помага, нито пѣкъ да му посвѣтѣва нѣщо. Нѣ ако дрѣхата или панталонътъ на бѣдѣщия ученъ се нуждае отъ знанията на нѣкоя искусна и услужлива рѣка, то знае той добръ, дѣ да намѣри сестра си, за да ѣ каже: «Хей, Еленке, има три деня, откакъ копчето на панта-

лона ми стои незашито; и това сѣ единъ тонъ на полуукориване и придружено сѣ единъ погледъ, който нѣма нищо приятелско, нѣ който припомнюва она на бащата въ подобни случаи.

Майката, която сѣ нѣжно старание е способствувала на неговото благосѣстояние, която го е гледала въ болѣстѣта му, която го е утѣшавала въ скѣрбѣта му и улѣчавала наказанията му, могла е да се дѣржи до тогава на еднакъвъ сѣ бащата уровеньъ въ синовото уважение. Нѣ това ще се измѣни неусѣтно; сумата на общитѣ интереси намалява, а въ сѣщоврѣме и матерний авторитетъ. Майката, обаче, не се оплаква почти за нищо, освѣнъ за честитѣ повреди на дрѣхитѣ, на рѣкванитѣ, които въ разстояние на шестъ мѣсеца ставатъ много къси и които не може вече да се удѣлжатъ. Нейнитѣ радости и нейнитѣ скѣрби, които не се ограничаватъ вече въ дѣтинската стая, сѣ сега обрънати къмъ училището или улицата: тя се задоволява да въздѣхва или да си клати главата, като се научава за кавгитѣ на момчето си съ другаритѣ му, или пѣкъ за веселбитѣ, които не удобрява винаги. А при това тя си изгубва влиянието върху момчето толкова повече, че не може вече да слѣдва неговото интелектуално развитие, било защото нѣма врѣме, било че не е достатъчно подготвена за това. Безсѣмѣнно, тя е честита за напрѣдка на сина си, или пѣкъ скѣрби за една негова лоша бѣлѣжка, нѣ сѣ това се ограничава всичко, що може тя да направи.

Срѣщатъ се, исклучително, и добри синове, които запазватъ за майка си една неизмѣняема обичъ и уважение; нѣ колко по-често може нѣкой да забѣлѣжи дълбоката бездна, отворена между майката и сина, поради приетия отъ послѣдния особенъ животъ, на който горчивия плодъ ще бѣде вкуснатъ отъ женитѣ и майкитѣ на слѣдующето поколение.

Много се е говорило и много се е писало за женското движение. Въ всичкитѣ общественни слоеве ферментира новъ животъ, новъ идеалъ на свободата, нравитѣ и правото, които се стремѣтъ да прѣмахнатъ увѣхтѣлитѣ и изживѣлитѣ вече прѣдраждѣщи. Борбата е мѣчна, тѣй като противникътъ не е само естественний неприятель на застарѣлитѣ закони, нѣ и на вкоренѣлитѣ и погрѣшнитѣ идеи. А тия противници не сѣ само тия консерватори, които оцѣняватъ само онуй, което е било до сега, или пѣкъ тия

егоисти, които не искатъ да бждѣтъ побъркани въ туй, що е съобразно съ вкуса имъ, нъ намиратъ се помежду сестритѣ ни, майкитѣ ни, учителкитѣ ни, които чрѣзъ своето хладнокрѣвно бездѣйствие и чрѣзъ своето погрѣшно схващанне цѣлѣта на живота прѣпятствуватъ въ каузата на равенството на женскитѣ права.

Че по-голѣмата частъ мжже сж още противни на женското движение, е твърдѣ естествено, защото оня общественъ класъ, който е облагодѣтелствуванъ отъ настоящето положение на работитѣ, труди се, разбира се, всѣчески да го задържи и упазн.

Намѣрили се помежду господаритѣ на роби въ Съединенитѣ Щати на Сѣверната Америка, а тоже и помежду русскитѣ, абсолютни господари на нѣколко хиляди души, хора, които считали тая организация за несправедна и прѣстѣпническа и които бихж си принесли крѣвѣта и имуществата за поддържаната отъ тѣхъ кауза. Така сжшо, прочее, и днесъ има между силния полъ хора, които съ всичката си сила работѣтъ въ осигуряване за онеправданата половина на човѣчеството най-голѣмото благодѣяние на живота, сир. работата и привилегията за едно звание, свободно избирано и насърдчавано.

Ако числото на добрѣ и здраво мислящи мжже откъмъ туй отношение е още толкова ограничено, то грѣшката за това е най-много у жената и у майката.

Днешнитѣ майки сж твърдѣ наклонни да мислѣтъ, че възпитанието на момитѣ е тѣхна исклучителна длъжностъ. Тѣ мислѣтъ, че сжщността на пола и на теглитата ги свързватъ особено съ дѣщеритѣ имъ и че, въ повече, общата цѣль на живота имъ ги съединява най-тѣсно. А въ замѣна, какво сж синоветѣ за майкитѣ? Истина е, че майчиното сърдце обича дѣцата си съ еднаква обичъ; нъ обичѣта за сина има често характера на робска обичъ и намира по-добрѣ своето изражение въ грижитѣ за матерналното благосъстояние, отколкото въ интелектуалната общностъ. Добриятъ синъ на нѣкоя добра майка ще обича, безсѣмѣнно, нѣжно ангелъ-хранителъ на дѣтняството си, нъ уважението му ще има нѣщо закрилническо, бащинско по-скоро, нежели печата на синска почитъ. Неговото чувство ще отдаде безъ друго на майка му надлѣжното почетно мѣсто въ сърдцето му, нъ не е по-малко вѣрно, че главниятъ тактъ въ бащинския домъ и навикътъ на общественитѣ въз-

гледн надъ силния полъ и надъ слабия полъ правѣтъ го да разгледва майка си като по-долна отъ мжжа въобще.

Кой не е забѣлѣзалъ, какъ единъ синъ слуша и посрѣща наставленията и съвѣтитѣ на майка си, а какъ друго-яче прпема ония на баща си? Догдѣто бащинската дума ще бжде послушана съ благоговѣйно мълчанне или ще бжде посрѣщната съ едно страхливо и умѣрено възражение, най-нѣжнитѣ съвѣти на майката-ще прѣдизвикатъ една усмивка надъ устнитѣ на сина, или пъкъ слѣдующитѣ закрилнически думи: «Мамичко, ти не разбирашъ нищо отъ това».

Синътъ е навикнѣлъ да счита баща си като най-компетентенъ да сжди за въпроситѣ на живота; а колкото за майката, тя е «най-добрата майка, добрата мамичка, която се труди и мжчи за благосъстоянието на своятѣ».

Това не би трѣбвало да бжде така, а за да бжде иначе, женитѣ иматъ да направѣтъ нѣщо, което нѣщо се състои не въ възпитаваннето *синове* и *дѣщери*, нъ въ възпитаваннето на хора безразлично.

За да осжществн жената тая висока и свещенна мисия, трѣбва ѝ особено подготвление.

Когато женското възпитание ще бжде нѣщо сериозно, което ще приготви жената за тежката борба на живота; когато на младата мома ще се дава сжщото съ момѣка образование, за да може тя, когато стане майка, да бди върху работитѣ на сина си, да го помага и направлява даже; тогава малкий Стоенчо нѣма да счита сестра си за по-долна отъ него, а като стане мжжъ, нѣма да казва: «Мамичко, ти не разбирашъ нищо отъ тия работи», — а татю нѣма да се усмихва снисходително за разискванията върху прѣвъсходството на единия полъ надъ другия посрѣдъ малкото му стадо.

Изъ Deutsche Hausfrauen-Zeitung.

Изъ дневника на една грозна мома.

14-й Ноември 189 . . . Много нерасположена се събудихъ днесъ. Главата ми е замаяна още отъ снощния балъ. Най-послѣ прѣмнѣхъ и това испитание! Да! За мене бѣше испитание това първо официално влизанне въ свѣта, което съ толкова радостъ чакатъ другитѣ момн. Нъ не ми бѣше възможно да отбѣгнѣмъ отъ това. Обичний ми баща съ нетърпение чакаше минутата, за да ме покаже! И вече съмъ двадесетъ-годишна. Смъртъта на любезната ми майка и лоштвото състояние на здравнето ми отлагахъ до вчера този случай. Ахъ! ако

знайте горкий ми баща какви горчевини и отчаяния принесохъ отъ първия си балъ, не щѣше безъ друго да ме осили, за да отидж . . . Азъ всекога знаехъ, че съмъ грозна, чувствувахъ, че не съмъ създадена за салонитѣ, нъ снощия балъ подвърди неизвѣстното ми до сега нѣкакъ понятие за грозотата ми. Неволното изслушване разговора на г-на П. съ г-жа В. свършено ме убѣдиж, че комплиментитѣ, приторенитѣ усмивки и шегувания се отправяхъ по-вече на бащината ми касса, нежели на хубавитѣ ми очи или подобря, на хубавия ми носъ, който г-нъ П. . . има добрината да го сравни съ онзи на мечоноса. Нѣ нека раскажъ наредъ историтѣ на първия си балъ, нека се довържъ тукъ на тия страници на дневника си, за каквото се червѣж до толкова, щото ги крива отъ всички.

Бѣхъ вече готова, когато дойде лепниий ми фойтонъ, за да ме земе и заведе въ бала, който бѣше дала снощия г-жа М. . . по случай връщаннето на сина ѝ отъ Парижъ, дѣто той бѣ свършилъ наукитѣ си; тамъ се опрѣдѣли да се явиж и азъ за пръвъ пътъ. Братовчедката ми, обичливата ми Анастасия ископнж отъ фойтона и живо, живо се качваше, или по добря, хвърчеше горѣ. Ржавицитѣ ми само бѣхъ остаили да турѣж; зехъ ги и побързахъ къмъ стълбата — «Ела, ела на свѣтло, Ангелино ми, каза, като ма теглѣше къмъ стаята ми. Азъ ще турѣж последната ржа на туалета ти». Влѣзохме. Драга Анастасия! — Въ сладкото и симпатично око съзрѣхъ несполуката си . . . Окждри малко космитѣ ми, управи по разни начини цвѣтата ми, избра и изхвърли една слѣдъ друга отъ разни цвѣтове панделки . . . а азъ ѣж оставихъ да прави, каквото ще, защото бѣхъ увѣрена, че напраздно се труди.

«Ахъ! жално, ми каза. . . Мама не направи добря, дѣто ти избра този цвѣтъ. . . Ти си малко брюнетка и блѣднява; тази синя. . . Нѣ и ти си вповата, защо да не ме послушаиъ, защо да не настоявашъ да ти избере друго платно? а че непрѣменно трѣбовало да пмаме еднаква рокля!»

Цѣлуижхъ ѣж и ѣж помолихъ да ме остави вече; на леля ми захваиъ да ѣ се стѣга душата.

Колко красива и привлекателна бѣше Анастасия! За добра честъ впечатлението, което произведе явяването ѝ въ салона, надпрѣвари неприятното чувство, което щѣше да произведе моето, ако бихъ влѣзла сама.

Г-жа М. . . побърза да на приеме най-вѣжливо. Тя ме прѣдстави на поканенитѣ си гости, безъ да забравя всекога да произнася съ особенъ тонъ извѣстната фирма на баща ми, като че искаше да покрие индивидуалната ми нищожность съ богатството и фирмата на баща ми! Прѣпочела бихъ да ме остави въ единъ кятъ. Колко тѣжкъ е кръстътъ на грозотата за една мома, особено когато тя е богато и еднородна! Бѣдната, незначителната и грозната не се подлага поне въ мжкитѣ на индивидуалното понижаване, догдѣто противното се случва съ ония, които по своето богатство или общественно положение сж принудени да прѣтърпяватъ каденията и ласканията; първата не се поставя въ съмнителното положение на баснословното магаре, което приемало обожаванията на минувачитѣ бла-

годарение на иконата, която носѣло на гърба си.

Гордостта ѝ не се докачва, заминава неизвѣстна.

Леля ми бѣше въ вѣсторгъ по причина на расположението, което показвахъ танцоритѣ спрямо дѣщеря и внучката ѝ; не знаѣж обаче, дѣли забѣлжваше сжщеврѣменно и разликата и тънкостьта въ вида на услужванието. Каква изразителность на горѣща очарователность и искрення удивителность къмъ царцата на бала, нашата Анастасия. Каква снисходителность, проницеска благодарность къмъ мене, грозната, нѣ богата наследница; Азъ обаче разбирахъ тѣзи разлика, чувството за грозотата ми ме караше да бѣдж страхлива; виждахъ всички да ме обикалѣжтъ, азъ бѣхъ като упоена. Не помнѣж точно, какво ми казвахъ и какво отговаряхъ, не вѣрвамъ обаче да ме земахъ и за глаунава! . . .

Чудно нѣщо! Колко голѣма е силата на естествяната хубость! Между това какво нѣщо е хубость, а какво грозота? Такъва или онакъва форма на очитѣ, малко по-дебелъ или тънъкъ носъ, въобще малка разлика между чертитѣ на лицето, по-ясенъ или потъменъ цвѣтъ на кожата и ето отъ произволната каприция на естеството произлиза тѣй нарицаемата хубость или грозота. Първото е прѣдставление на ангелски видъ; второто страшилище на подземнитѣ духове. Първото — ключъ, *rasse-partout*, чрѣзъ който се влиза неуморно въ всеко сърдце, другото — желѣзенъ тежкъ лостъ, който само продължителенъ навигъ и извѣрпени качества съ мжчнотия могатъ да вдигатъ.

Това мислѣхъ, като се подпиряхъ до единъ жгълъ на балкона, който се простираше по дължината и на двата салона, опрѣдѣлени за бала. Нѣколко минути можахъ да отбѣгнж, за да си поотдохнж. Нощта бѣ тиха и хладна като Септемврийскитѣ нощи, а часътъ вече бѣше прѣмнѣжлъ; мѣсечината се дигаше лека-полека, като хвърляше блѣдни лъчи по върховетѣ на Витона; звѣздитѣ блѣщукахъ, когато изъ града ламбитѣ огасвахъ постепенно. Столицата Сифия бѣ прѣдadena на сънъ. Ненадѣйно чухъ да се произнася името ми! . . . Тѣкмо на прозореца задъ мене сѣдѣше г-жа В. . . а при неѣж г-нъ П. . . Прозорецътъ бѣше отворенъ, нѣтъ не ме виждахъ, защото пустнжтитѣ пердета ме закривахъ свършено. Тѣ говорѣхъ за мене; и ето какво само чухъ, защото отъ началото не внимавахъ въ разговора имъ.

— П се казва Ангелина, казваше г-нъ П. . . . язжкъ за името; каква проницеска противоположность. Увѣрвамъ Ви Госпожо, ако всичкитѣ ангели сж като неѣж specimen, никога нѣма да земж билетъ за въ небето.

— Не вѣрвамъ да ѣ казвахте това, когато танцувахте съ неѣж, подзе смѣяиъ се г-жа В. . . (Дѣйствително бѣхъ танцувала съ г-на П. който бѣше се показалъ учтивъ и веселъ за чуденне).

— Азъ ли? ба! не дай Боже! защото ако ѣж разсърдѣхъ можеше да ма прониже съ носа си, както мечоносътъ корабитѣ. Какво страшно бутало!

— Знаете ли, че сте много зълъ? Най-послѣ не е до тамъ отвратителна; само че е малко суха. П кол-

ко лѣшво ѣ отива цвѣтътъ, bleu-ciel. Какъвъ несполучливъ. изборъ !

— А ба! тя, се завила въ едно парче небе. И пакъ смѣхове. — Леля ѣ много ѣж обича; тя ми казваше, че имала златно сърдце

— За това не се съмнявамъ. И какво не може да позлати ковчегътъ на баща ѣ! Не виждате ли, че и лицето ѣ зело цвѣтътъ на златото?

— За това може би ѣж обикалѣтъ нѣкои, отговори г-жа В; желяйтъ, види се, да се позлатѣтъ.

Повече не можихъ да слушамъ, защото насмалко прѣмирахъ. Страшно е да бждешь прѣдмѣтъ на смѣхове или съжаление за другитъ. За добра честь музиката почнѣ повъ валсъ и паритъ на танциоритъ почнѣхъ да се въртѣтъ пакъ. Тѣ станѣхъ, и азъ подиръ малко се приготвихъ да влѣзѣ. До вратата на балкона ме срѣшнѣ леля ми, която идѣше, за да ме види. Сийка танцуваше цѣла блѣстяща и пълна съ красота, а нѣкъ азъ се принудихъ да търпѣ това мъчение до края. Годѣмо удоволствие сѣстѣхъ когато къмъ края на бала видѣхъ лѣкаря ни г-на Петрикова, който се връщаше въ салона. Той въ началото бѣше малко се показалъ, нѣ послѣ бѣше се оттеглилъ, защото го бѣхъ повикали при единъ боленъ, за когото той много се интересуваше, както ми каза отъ послѣ. Какъвъ благороденъ характеръ има г-нъ Петриковъ! Чудно ми се вижда съ каква привлекателностъ той съучаствува въ радостта и скръбта, сълзитъ и смѣховеѣ на подобнитъ си. Отъ възгавилицата на болния безъ трудъ прѣминава въ шумътъ на свѣта и обратно. Остроумие, мъжка самонадѣянностъ, душевна сила и сжщеврѣменно извънредна благодѣть сж неговитъ душевни качества. Проницателний му погледъ прониква въ дълбочинитъ на сърдцето на хората и съ еднаква леснина познава душевнитъ болки, както и тѣлеснитъ. Познавамъ го отъ дѣтинството си още; отъ тогова още той прие грижата на несигурното ми здравне, та мислѣ, че старанията му спасихъ живота ми. Той ме погледнѣ и прѣдполагамъ, че тосъ часъ разбра, какво се случваше въ мене. Приближи се изведнѣжъ.

— Виждамъ, че не си възхитена отъ първия си балъ, ми каза (Той ми говори още въ единствено число). Не се ли развесели добръ?

Не му отговорихъ; какво можахъ да отговорѣмъ? Освѣтъ това той ме разбира всѣкога, отгатва ма, прѣди да отворѣмъ устата.

— Не сж полезни за тебе, (прибави, когато си отивахме отъ бала) впечатленията на салонитъ. Запрѣцавамъ ти ги вече. (О! Нѣма нужда да ми ги запрѣти). Знаешъ, има растения, които могатъ да живѣѣтъ само въ зимнитъ градини, а не подъ влиянието на гнѣбелната външна атмосфера. У другия день, т. е., утрѣ слѣдъ обѣдъ да не излѣзешъ; да ме чакашъ, ще ти дойдѣ у дома. Азъ ти приготвѣявамъ друго развеселение, за което, не се съмнявамъ, че ще ми бждешь признателна. — така се свърши първий ми балъ, който, вѣрвамъ, ще бжде и послѣдний. Тате не вѣрвамъ вече да настѣ, когато даже и докторътъ запрѣщава.

Утрѣ въ три часа ще го чакамъ. Да видимъ какъвъ сюрпризъ ми приготви.

15-ѣ Ноемврий. Ахъ! колко съмъ доволна сега! Колко глупава бѣхъ вчера! Срамъ ма е, за каквото пишехъ въ дневника си вчера. Колко бѣхъ амбициозна и глупава! Не е ли смѣшно да лѣжѣшъ, защото не ставашъ прѣдмѣтъ на очуване въ салонитъ? Не е ли глупаво да бждешь толкова чувствителна за сарказмитъ на безмозъчнитъ сжщества, когато има единъ начинъ, по който да привличашъ любовта, признателността, искренното уважение на толкова злощастни сжщества, удобряването, макаръ и на една благородна душа? . . . Днесъ г. Петриковъ доиде, споредъ обѣщанието си въ опрѣдѣленото врѣме и се отправи направо въ канцелярията на татя. Слѣдъ малко тати отвори вратата на стаята ни и весело ми каза: — Приготви се за една благодѣтелна екскурзия. Зарѣчихъ на говернатката ти да приготви, каквото е нужно. Ще ва придружи, или по добръ, ще ва заведе добрий ни приятель. лѣкарьтъ. Имашъ откритъ кредитъ, за каквото ви потрѣба, прибави смѣящъ се.

Още съмъ развѣлювана, щото не можъ да изложъ подробно, нито да искажъ разнитъ чувства, които прѣпълнитъ душата ми, съжалението, живата ми симпатия къмъ страждущето семейство, при което на заведе докторътъ; благословенията и признателността на злощастната млада жена, която изгубваше обичливия си съпругъ по нѣмане срѣдства за отгледване! Смѣхътъ, радостта на малкитъ дѣца за поднесенитъ ми галени и бомбони и сълзитъ, възходящи отъ сърдцето ми къмъ очитъ!

Когато излѣзохме отъ тъмното и бѣдно жилище, бѣхъ весела, извънредна бодростъ обладаваше ума ми и въодушевляваше лицето.

— Да не е тукъ зимната градина, г-не докторе? казахъ г-ну Петрикову, като се смѣехъ и загатвахъ вчерешнитъ му думи. Имате право, прибавихъ слѣдъ малко развѣлювана. Тукъ е полето на дѣтелността, гдѣто ма е прѣдначилъ Богъ, а не салонитъ. Тукъ не вреди, ако нѣкой е грозенъ.

— Напротивъ, тукъ *никой* не може да е грозенъ, отговори той, като обръщаше къмъ мене живитъ си и пълни съ благодѣть очи.

Боже! колко съмъ щастлива днесъ!

София, Ноемврий 1893 г.

(Изъ Алм. на Ж. Св.)

г-ца А. П.

Еволюцията на феминизма.

(продължение отъ брой 14).

Многѣ политически шефове, толкозъ изъ провинцията, колкото изъ Парижъ, бѣхъ отворили вратитъ си на женитъ; многобройни ораторки взели думата и били изслушани. Евгения Nibouet основала сама единъ женски клубъ, нѣ засѣданията въ него сж били много шумни, прѣсичани отъ тѣпната, която имала само една цѣль, да се смѣе и дига шумъ.

Нека споменемъ още значително прѣзъ тая епоха число феминистически вѣстници подъ различни имена, като: *Гласътъ на Женитъ*, *Милнието на Женитъ*, *Свѣтъникътъ на Женитъ*, *Приятелътъ на Семейството*, *Гласътъ на Двата Свѣта*, *Бжджето* и пр. Всички тия вѣстници сж имали ефемерно сществование.

Колкото за еманципаторкитѣ, всички почти, по-диръ декемврийския прѣвратъ, сж били осждени, затворени или испратени въ заточение. Викторъ Хюго станжлъ историкътъ на тия жени прѣдани, искренни въ убѣжденията си, чудесни за куража си и жъртви на благороднитѣ си желания. Великий поетъ билъ единъ отъ първитѣ феминисти въ Франция и надъ гроба на една отъ тия осждени жени въ Жерсей, въ 1853 г., произнесълъ слѣдующитѣ пророчески думи: «XVIII-й вѣкъ е прокламиралъ правото на мъжа; XIX-й ще прокламира правото на жената»!

Мария Деремъ къмъ края на втората Империя е била на челото на републиканската и феминистическата борба. Французкият феминизмъ дължи на тая висша и талантива жена, способна откъмъ всѣкакво отношение да защитава Идеята, една голѣма частъ отъ своето настояще развитие. Независимо отъ Мария Деремъ, на която нейниятъ личенъ престижъ дава особено мѣсто, феминистическата пропаганда била поддържана съ ревност и вѣрност отъ Леонъ Рише, основателъ и директоръ на вѣстника *Правото на женитъ*, публикуванъ редовно прѣзъ дваъсе и три години; послѣ отъ Hubertine Auclert, основателка на журнала *Гражданката* и отъ Евгения Potonié-Pierre, най-храбрата жена, която намираме и сега още на челото на движението, работеща винаги съ сжщата ревност като основателка и секретарка на групата на Солидарността.

Въ 1878 год. Мария Деремъ, прѣдседателка на Дружеството за подобрене съдбата на жената, организирала, заедно съ Леона Рише, първия феминистически интернационаленъ конгресъ и това е било първата свѣтлина на сполука за усилията на еманципаторитѣ. Нѣ трѣбва да припознаемъ, че не отъ времето на втория конгресъ (1889), който се дължи още на инициативата на неуморимата Мария Деремъ, феминизмътъ влѣзълъ въ фазата на забѣлжително развитие, на която всѣка година прогресътъ е по-голѣмъ. Въ тоя конгресъ чуждитѣ прѣдставители се стекли въ голѣмо число и прѣставили на публиката не само тезитѣ, нъ още пропагандитѣ, организирани въ много страни и въ разстояние на едно време сравнително кратко. Тия резултати, първитѣ плодове на освобождението на американката, англичанката, скандинавката, и славянката, привлекли вниманието, възбудили беспокойството на латинската съвѣсть, сполучили да се припознае несправдата ѝ спрямо жената, и именно французойката, по-малко фаворизирана отъ всичкитѣ си сестри, несправедливо осждена да прѣтърпѣва тъй нареченитѣ закрилствени, нъ въ сжщность угнетителни закони. Втори конгресъ за феминистическия Дѣла и Институции, организиранъ отъ г-жа Емилиа de Morsier и г-жа Изабелла Божемо, подъ официалното прѣдседателство на г-на Жуль Симона, утвърдилъ прѣсното още впечатление (понеже

двата конгреса се състоели напоследѣтъ) и наложилъ на богобоязливцитѣ двойната почетъ, дължима на достойнството и на налагающето число на наетитѣ и изпълнени отъ женитѣ дѣла прѣдъ видъ на публичното добро, благодарение и на благоволното вече този пътъ закрилство, съ което се удостоилъ тоя женски конгресъ, който така билъ поставенъ на сжщата висота, почитащъ еднакво съ мъжскитѣ и официално припознатитѣ конгреси.

Това е било, безъ друго, началото на една щастлива епоха за феминистическото движение въ Франция. Вслѣдствие едно благоприятно течение за еманципаторкитѣ, които не се подлагали вече на никакви нападки и прислѣдвания, женитѣ сами се заинтересовали за пропагандата и-починали да разбирагъ ползата ѝ. Много дружества били основани почти на слѣдующия день отъ конгреса: Всеобщото женско съединение, което публикувало своя *Интернационаленъ Юлентинъ*; Равенството, прѣдседателствувано отъ г-жа Vincent; Солидарността, основана отъ г-жа Potonié-Pierre и Мария Мартенъ; Правото на женитѣ, на което г-жа Rognon била избрана прѣдседателка; Прѣдтечата, основанъ отъ г-жа Шмалъ; а като се починали веднжжъ периодичнитѣ събрания, на които дневний редъ е билъ винаги забѣлзванъ на поканитѣ, това спомогнало много на усилията на пропагандисткитѣ и стжнжло причина, щото да се причислжтъ къмъ дѣлото мнозина сериозни и важни послѣдователи. Така, по подбуждението на г-жа Потолие-Пиеръ, 36 французски депутати сж образували въ камарата парламентарната група за женскитѣ Права подъ прѣдседателството на г-жа Beauquier

На 25-й Априлъ 1891 год. първото Общо Събрание на Женското Всеобщо Съединение, прѣдседателствувано отъ Clémence Royer, установило първата свърска на съюза помежду-изисканията на всичкитѣ страни и общественното мнѣние въ Франция. Пресата се заинтересовала за рапортитѣ на прѣдставителитѣ, припознала важността на Женския въпросъ и публикувала програмата на изисканията, безъ да ги изопачи. Вѣчнитѣ шепи и подигравки се показали вече за низости и грубости и се счели за притежание на долния журнализмъ, а голѣмитѣ вѣстници класирали феминизма помежду дневнитѣ обществени въпроси. Първиятъ зародишъ отъ една французка феминистическа партия се явилъ подъ формата на една федерация на женскитѣ и феминистичнитѣ дружества, на които пратеницитѣ прѣдставлявали единъ постояненъ комитетъ. Федерацията можла да съедини седемнайсе групи; повечето отъ тия групи били съ чисто челолюбива или професионална цѣль, както Синдикатътъ на фелдшеркитѣ или Дружеството на майчиното кърмене, нъ приели програмата на освобождението — нѣщо, което струва да бжде забѣлзано.

Французката федерация и Всеобщото съединение на женитѣ сж организирани въ 1893 год. единъ интернационаленъ конгресъ, който е ималъ голѣмъ успѣхъ. Извѣстно число депутати, общински свѣтници, содполози, учени присѣствували въ него, а мнозина отъ тѣхъ сж взели думата, за да докажжтъ нуждата отъ прѣобразо-

вапята относително условията на женското съществование въ обществото и да формулиратъ пожелавания за нейното освобождение. Въ същата година била съставена отъ комитета на французската федерация една «Тетрадка за женскитѣ изисквания» и депозирана, на 1-я Май, въ всичкитѣ Кметства, гдѣто кметовѣтѣ, депутатитѣ и общинскитѣ съвѣтници се намирали постоянно, за да приематъ работническитѣ делегации. Феминистическитѣ делегати били приети добръ и управляющитѣ имъ обѣщали да се погрижатъ и занимайтъ съ тѣхнитѣ изисквания, безъ, обаче, да даждъ никакъвъ ходъ на своитѣ обѣщания. Нѣ извѣстно е, че женската феминистическа дѣятелностъ нито въ туй врѣме е отслабнѣла и най-малко. Никой случай, благоприятенъ за развитието на феминистическитѣ теории, не билъ пропуснатъ.

Ако и да сж биле сравнително малобройни прѣдставителитѣ на партията на Правото на женитѣ, взели, обаче, участие въ всичкитѣ конгреси, имѣющи иѣкаква свѣрска съ социалнитѣ реформи въспитанието, морала, социологията и пр. Тия ревностни пропагандисти сж се отличили често чрѣзъ своя ораторски талантъ и своето неоспоримо достойнство. Духътъ на законитѣ, които осждаатъ жената да бжде оподобена съ лудитѣ и невзрачнитѣ, почналъ да се показва въ очитѣ на цѣлия свѣтъ за несправедливъ до абсурдностъ. Въ последнитѣ години числото на противницитѣ на тия закони расте много, а каузата, посочена едно врѣме на общественото мнѣние за съвършено смѣшна, ако не и вредителна, намира днесъ горещи защитници помежду най-добритѣ французски писатели, най-краснорѣчивитѣ французски оратори, най-извѣстнитѣ французски хроникари. Въ 1895 год. въ *Vodinière*, верѣдъ едно събрание, на половина литературно, Леополдъ Лакуръ, авторъ на *Humanisme intégral*, и Жуль Боа, авторъ на *Новаата Ева* — двѣ имена записани за пататъкъ въ най-почетното мѣсто, спазено за апостолитѣ на нашата кауза въ лѣтописитѣ на феминизма — сж дали, всѣки споредъ своята интелектуална личностъ, единъ рѣшителенъ потикъ на публичното мнѣние, сполучвайки да накаратъ това послѣднѣ да се заинтересова за феминизма, на който тѣ изложили, всѣки по своему, пожелаванията, борбитѣ, правото за съществуване, хуманната и моралната цѣли, а най-послѣ и повече отъ вѣроятната сполука въ бждѣщето.

Г. Павелъ Hervieu, съчинителъ на *Tenailles*, драматическо произведение прѣдставено въ *Théâtre — Français* съ голѣмо успѣхъ, е въвелъ и посветилъ прѣдъ публиката феминистическата теза, касающа се до плачевното положение на жената въ жендѣбата.

(Слѣдва).

 Да ни се възвѣрнатъ назадъ.

Нѣкои отъ г. г. абонатитѣ ни, на които отъ довѣрие продължавахме да испращаме вѣстника си, отказватъ да се издѣлжтъ на раздавача,

когато той имъ прѣдстави испратенитѣ отъ насъ расписки за дълга имъ. За да имъмаме по-голѣми неприятности съ подобни абонати, ние ги молимъ да откажътъ приеманieto на вѣстника, за да ги заличимъ отъ списъка на абонатитѣ, иначе, трѣбва да се издѣлжтъ, защото вѣстникътъ даромъ не се испраща. Това, мислимъ, ще имъ направи по малѣкъ трудъ и имъма да иматъ никакви неприятности, отъ колкото да го полчуватъ отъ раздавача и да не искатъ да се издѣлжтъ.

Книги и Списания,

получавани въ дирекцията ни.

Foyer Domestique, XI-e année, № 35, 36, journal pour la Famille, paraissant tous les Samedis. Rédaction et Administration: *Attinger Frères, éditeurs, Neuchâtel (Suisse)*.

La Femme, 20-e année, № 16, journal paraissant le 1-er et le 15 de chaque mois. Administration et rédaction: *Melle E. Sabatier, 18 rue Nicola; Paris*.

Новъ № 15, 16, год. 1898 иллюстриранъ двѣнедѣленъ вѣстникъ.

Новъ Мозаика, журналъ прикладныхъ знаній смѣсъ № 15 *Литературные семейные вечера*, для семейнаго чтения № 18.

Пѣтешественикъ, мѣсечно иллюстрирано списание по пѣтешествията и географическитѣ открития. Бр. IV г. III *София*.

Медицински сборникъ, списание на българскитѣ лѣкари. Брой 8 год. IV *София*.

Ученически другаръ, мѣсечно литературно списание за ученици и ученички отъ срѣднитѣ учебни заведения. Год. I кн. 4 *София*.

Ветеринарна сбирка, мѣсечно списание на ветеринарната медицина и скотовѣтството. Брой VI и VII год. *София*.

Биколиковъ, расказъ Н. Вазовъ. № 33 издава книжовното дружество «Просвѣта» въ Ст. Загора. цѣна 10 ст.

Зора, педагогическо-литературенъ и общ. вѣстникъ. Год. I брой 16 *София*.

Мода и Домакиство, семеенъ журналъ, год. II бр. 8, 9.

Корреспонденция.

Г-а, Г-а, Г. М. Матева *Бѣла*, квинтанцията Ви се вържъ обратно отъ Т. П. ст., молимъ издѣлжете се, па ще Ви се испрати отново квинтанцията. К. Димовъ с. *Караеменъ Свищовско*, получихме 14 л. абонамента на «Ж. Свѣтъ» и «Домакия» за 98 год. Испратихме съ адресъ Т. Иванова и Г. Димова исканитѣ броеве, благодаримъ Е. Николова учителка въ с. *Радомирци Луковитска*, съ примѣстванието Ви отъ едно мѣсто на друго и бросветъ сж се изгуовали; не сме виновати, на врѣме трѣбваше да ни съобщате; бждете по вѣжливи и внимателни другъ пътъ, когато пишете. Г. Р. Из. Тодоровъ *Казанлъкъ*, Василка П. Иванова *Ловчи*, Г. Ж. Журналова *Джумая*, Добръ се сътихте да ни възвѣрнитѣ вѣстника обратно, въ нечащото на второто полугодие, а стойността му, защо забравате? Молимъ да се издѣлжате едновременно, защото безъ пари вѣстникъ не се печата, нито се пише. Г. Р. Саневъ учитель, Марианти Цинандова, Мария Казикова *Айтосъ*. Г. Трънчинъ *Вратца* — А. А. Домусчиева, Керачка Воденчарова. Хр. Георгиевъ (аптекарь), Савва Попповъ, К. Стояновъ (окр. сждъ), Калюна Панайотова, Илил Буревъ, Минчевъ и Дамановъ *Бургасъ*; получавали сте вѣстника, а когато Ви се прѣстави отъ раздавача расписката за да се издѣлжате, защо отказвате? или мислѣхте че даромъ Ви се испращаще. Поканвате се да се издѣлжате.

ОБЪЯВЛЕНИЕ.

Професионалното училище «Мария Луиза» при Варненското дружество «Саморазвитие», извѣстява на интересующитѣ, че записването на ученичкитѣ за учебната 1898,99 год. започва отъ 20 Августъ и ще трае до 30-й Септем.

Желающитѣ за подробности могатъ да се отнесатъ до прѣдсѣдателката на училищния Управителенъ Комитетъ.

Отъ Управителния Комитетъ.

Молба.

Молимъ ония отъ г. г. абонатитѣ ни, които не сж се издължили още, да побързатъ и внесжтъ дълга си направо въ дирекцията ни или на пътующия ни агентъ г. Юр. Маровъ, ако се намира въ града имъ, и да не чакатъ да испратимъ распискитѣ имъ чрѣзъ Т. П. Станции.

ЗЛАТЕНЪ МЕДАЛЪ отъ Парижското изложение 1897 г.
ПРѢДИ ПОСЛѢ ПОСТОЯННО МЛАДИ!

Водата Rider прѣмахва въ 48 часа малкитѣ набръчканости край очитѣ, както и ония на бузитѣ и брадата, които угрожаватъ женитѣ въ 40 год. ти дава вѣчна младостъ. Пратѣте 3.50 и до M. Clauza, direct, rue St. Pantaléon 3, Toulouse. (France)
Малки стъкленици за опитъ 0.90 лв.

ИЗВЪНРЕДЕНЪ СЛУЧАЙ.

Въ дирекцията ни сж останжли около 200 екземпляра отъ всѣко годишно течение на «ЖЕНСКИЙ СВѢТЪ» и «ДОМАКИНЯТА». Дирекцията ни въ желание да улесни въ купуването имъ и ония отъ читающата публика, които не до тамъ располагатъ материално, опрѣдѣли имъ слѣдующитѣ цѣни:

1 кое да е год. течение на «Ж. свѣтъ» съ «Домакиня» вмѣсто 7 л. само 3¹/₂ л.

5 год. течения на «Ж. свѣтъ» съ «Домакиня» вмѣсто 35 л. 15 л.

1 кое да е год. течение на «Ж. свѣтъ» или «Домакиня» вмѣсто 4 л. 2 л.

5 год. течения на «Ж. свѣтъ» или «Домакиня» вмѣсто 20 л. 8 л.

Сжщо въ дирекцията ни се намиратъ за проданъ:

1-во) Нѣколко екземпляра отъ прочутата книга на Фенелона «Въспитанието на момитѣ»; цѣна 60 ст. вмѣсто 1.50 л.

2 ро) Още нѣколко екземпляра отъ «Алманаха на Женския свѣтъ», книга съдържаща много статии, написани върху жената и женския въпросъ, разкази, много съвѣти полезни за всѣка домакиня, майки и въобще жена. Страница 187; цѣна 50 ст. вмѣсто 2 лева

Поканваме, прочее, всичкитѣ ученолюбви Г-жи, Г-ци и Г-да да не пропуснатъ този извънреденъ случай, а да побързатъ да си обогатѣтъ библиотекитѣ си съ тие томове, въ които се намира всичко, що се касае до женската дѣятелностъ въ дома като домакиня и вѣнъ отъ него. «ЖЕНСКИЙ СВѢТЪ» е единичкото по този видъ съчинение у насъ и неможете да направите по добъръ подарѣкъ на нѣкоя Г-жа или Г-ца отъ да ѝ подарите «Ж. свѣтъ», който е женското огледало.

Пощенски разноски наши

Който купи повече отъ 10 екземпляра прави му се отстъпка 10%.
Норжъчки, неприсдружени съ пари, не се исплъняватъ.

Годишенъ абонаментъ:

за абон. въ Т.-П. станция — на списанието	л. 3.—
— на списанието съ притурката	« 5.50
II за абон. на право въ Дирек. — на списанието	« 4.—
на списанието съ притурката	« 7.—
III за странство — на списанието	« 5.—
— на списанието съ притурката	« 9.—

Всичко, що се отнася до списанието или притурката испраца се съ адресъ: До Дирекцията на «Женския свѣтъ» ул. Войнишка № 122 — Варна.

Писма неплатени не се приематъ.

Всѣкакви обявления, относящи се до госпожи и господа, приематъ се.

Правото на записъ въ Т. П. стан. се плаща отдѣлно отъ абон.